

Platinum & Palladium print, Platinotype,

Historie Techniku platinotypie rozvinul William Willis a v letech 80 devatenáctého století ji patentoval.. Technikou platinotypie provádělo své tisky mnoho světových fotografů –Irving Penn, Edward Steichen, Alfred Stieglitz, Edward Weston. U nás to byli v první řadě V.J. Bufka a F. Drtikol. Dodnes je platinotypie ceněná pro svojí extrémní světlostalost a jsou do ní převáděna hodnotná díla, která mají být zachována pro budoucí generace.

Popis techniky Platinotypie je poměrně jednoduchá, kopírovací technika. Platinový tisk dává lehce chladně až neutrálně černý na povrchu sametový obraz s bohatou škálou. Paládiový tisk je prováděn stejným postupem a vzhledem je velmi podobný.. Často se tisky provádí z kombinace obojího (platinopaládiový tisk). Kopíruje se UV světlem (slunce, nebo solárium), technikou kontaktu. Stálost obrazu je větší než u bromostříbrné fotografie.

Sada Bostick & Sullivan:

Hotová sady pro platino/paládiový tisk obsahují tři roztoky:

- 1) 27% roztok Šťavelanu železitého – látku citlivou ke světlu
- 2) roztok Šťavelanu železitého se Chlorečnanem draselným, který kopíruje více kontrastně
- 3) roztok soli drahého kovu, kde můžeme volit Platinu, Palládium, nebo libovolnou kombinaci obojího.

Tyto tři roztoky se odměřují po kapkách a po smísení se citlivý roztok nanese na papír.

Tradiční vývojka je 33% saturovaný roztok šťavelanu draselného. Vývojka ze sady Bostick & Sullivan je předem navážena do plastové lahve, kterou stačí zalít destilovanou vodou.

Poslední složkou je EDTA, ethylendiamintetraacetát tetrasodný

Pomůcky

- Skleněná tyčinka, nebo štětec na natírání
- Menší kádinka, nebo mistička ve které budeme smáčet štětec
- Fotografická miska ve které budeme vyvolávat papír
- Misky pro pročišťování a praní
- Kopírovací rámeček, nebo pro začátky alespoň kliprám

Ochranné pomůcky

- rukavice
- ochranné brýle

Příprava zcitlivovacího roztoku

Na pokrytí plochy 20x25cm (8x10") je přibližně potřeba celkem 46 kapek:

22 kapek šťavelanu železitého (Bostick & Sullivan roztoky #1 a #2)

24 kapek soli drahého kovu (Bostick & Sullivan roztoky #3)

Roztoky #1 (Šťavelan železitý) a #2 (Šťavelan železitý a Chlorečnan draselný) se kombinují pro řízení kontrastu.

kontrast – kombinace roztoků (pro 8x10" z normálního negativu)

nízký 22 kapek roztoku #1 + 0 kapek roztoku #2 + 24 kapek roztoku #3 kombinace

střední 14 kapek roztoku #1 + 8 kapek roztoku #2 + 24 kapek roztoku #3 kombinace

vysoký 0 kapek roztoku #1 + 22 kapek roztoku #2 + 24 kapek roztoku #3 kombinace

Označení #3 mají roztoky solí platiny i palládia. Můžeme je libovolně kombinovat nebo užívat samostatně. Tím regulujeme odstín výsledného obrazu od černé do tmavohnědé.

Nanášení na papír Pro nanášení často používá skleněná tyčinka z důvodu šetření drahým roztokem. Další možnost je použít plochý, menší, štětec. Při použití štětců by neměl roztok přijít do styku s kovovými částmi. Možné je použít i menší molitanový tampon , zvláště pokud zcitlivujeme několik papírů najednou. Štětec nejprve namočíme do destilované vody, aby nám nenabral příliš roztoku. Zcitlivené platinotypické papíry se nechají řádně vyschnout, popřípadě se suší proudem vzduchu.

Kopírování Kopírujeme pomocí umělého zdroje UV světla, nebo pomocí denního světla. Pokud máme kopírovací rámeček, lze průběh kopírování při bezpečném žárovkovém světle kontrolovat. Obraz který se při kopírování platinotypie tvoří, je jen slabý .Proto následuje vyvolání.

Vyvolávání Vývojka je 33% saturovaný roztok šťavelanu draselného. Vývojka ze sady Bostick & Sullivan je předem navážena do plastové lahve, kterou stačí zalít destilovanou vodou. Vyvolávání se děje nalitím roztoku na papír. Zajistíme přelití vývojky nacelý papír aby se zabránilo skvrnitosti obrazu. Vyvolávání totiž probíhá velmi rychle, rychle naběhne do téměř plné sytosti.

Pročištění a praní platinotypie Dobře pracující čistící lázní je EDTA, ethylendiamintetraacetát tetrasodný nebo kyselina citronová. Důkladná čistící sada je tato:

1. praní 5 min v tekoucí vodě,
2. máčení 5 min čistící lázni 1),
3. praní 5 min v tekoucí vodě,
4. máčení 5 min čistící lázni 2),
5. praní 5 min v tekoucí vodě,
6. máčení 5 min čistící lázni 3),
7. závěrečné praní 20 min v tekoucí vodě.

Při zpracování většího počtu kopií se čistící lázně obměňují od poslední. Připravíme čerstvou lázeň 3 a starou přesuneme místo druhé atd. Vyprané kopie můžeme sušit na běžném světle.

Knihy a články Bufka / Katechismus fotografie / 1913,L.David / Davidův rádce ve fotografování /1924R.A.Šimon / Kompendium praktické fotografie pro amatéry / 1935

Bostick & Sullivan prodává zcitlivovací roztoky v praktických lahvičkách s kapátko. Vývojka je navážena do plastové lahve, kterou stačí zalít destilovanou vodou. Adresa: www.bostick-sullivan.com